

4 CENTESIMI

4 PARE

4 HELER

Pređorbu za Monarchia
iznata 4 K za 3 mjeseca.
Pojedini broj 4 pare.

Abbonamento per la
Monarchia: Correo 4
per 3 mesi. Un singolo
numero 4 cent.

Abbonamento für die
Monarchie vierteljährig
4 K, einzeln Nummer
4 Heller.

OMNIBUS

Izlazi svaki utorak, četvrtak i
subotu u 3 ure po podne.

Esece ogni Martedì, Giovedì e
Sabato alle 3 pom.

Erscheint jeden Dienstag, Do-
nerstag u. Samstag um 3^h nachm.

Uprava i uredništvo — Amministrazione e redazione — Administration und Redaktion — Tiskara LAGINJA i dr. PULA — Via Gulla br. 1

Njegovo Veličanstvo u Bosni.

Naš Cesar i Kralj odlučio se je pohoditi Bosnu i Hercegovinu, koje je oktobra 1908. pridružio svojim ostalim zemljama. Kako znamo bilo bi radi toga skoro došlo do krvi, jer su neke velike i male vlasti tvrdile, da je Austro-ugarska država od onda držala Bosnu i Hercegovinu, po volji Evrope, a ne samo svojom voljom, i to samo kao upravitelj, a ne za vlastito ime, pak da se je isto tako moralo prije pitati evropske vlasti, što kažu one, a ne napredac proglašiti, da su ono zemlje ove monarhije.

Ali posle nekoliko diplomatskog natezanja i videć, da se je naša država opremila do zubi i da je za njom sva Njemačka, umirili su se malo po malo svi i priznali gotov čin, bojeći se rata, koji bi bio mogao rasplamsati se kao veliki požar po svojoj Europi.

Nije šala za starca od 80 godina, kako je naš vladar, dati se na onoliki put. Ali on se je dao. I to je veliki čin, koji mu hvala i zavidi svu državu. Vladar je htio, da pokaže novom svojem narodu u Bosni i Hercegovini, kako mu je stalo do toga, da vidi zemlju i ljude, a opeta narod da vidi njega.

Ponedjeljak jutro stupio je Franjo Josip na bosansko tlo u Bosanskom Brodu. Od onuda vozio se je željeznicom do Sarajeva i tamo prispio isti dan po podne, okolo četiri ure.

Putem se je dvorski vlak zastavio na više mjesta, kao u Doboju, Zenici, Visokom itd. Na tim kratkim stanicama pozdravljala je vladara vojska i općinska zastupstva i narod.

U Sarajevu kvadrilo je vrijeme prvi dan ljepotu mjesta, jer je manje više došlo. Sa svim tim, pišu novine, bio je ulaz u glavni grad Bosne veličanstven. Večernom krasna rasvjeta kakvu Sarajevo još nije vidjelo.

Drugi dan velika primanja i poklonstva raznih dostojanstvenika, narodnih deputacija (Katoliči, Pravoslavci, Muslimani, Židovi, svako o sebi).

Velike novine donasaju od riječi do riječi, kako je koje poklonstvo pozdravilo Vladara i kako je on komu odgovarao. Prostor našeg lista nedopušta da to sve iznesemo. Samo ćemo spomenuti neke značajnije stvari. Crkveni i svjetovni odaslanici svih vjera potvrdili su Vladaru, da ga narod voli i da je svima veliko veselje, što je došao da vidi Bosnu i Hercegovinu. Katolički nadbiskup Stadler rekao mu je, da su Bosna i Hercegovina hrvatske zemlje, a to i jesu po starini i po jeziku svega puka, samo što jedan dio naroda reče da govori »srpski«, a drugi »hrvatski«, ali govor je jednak jednim i drugim.

Palo je u oči, kako je Cesar i Kralj osobitom ljubaznošću primio sva poklonstva, ali uz to i osobito priznalo Franjevačkom redu neuvele zasluge za priključenje onih zemalja Vladarskoj Domu.

Svim deputacijam izrekao je Vladar svoje veselje, što su izbori za sabor tekli mirno i preporučio neka zastupnici raspravljaju trezno o potrebama zemlje i neka se sve tri vjere podnašaju i bratinski paze. Vladar je po svom običaju pregledao

takodje što je znamenita u Sarajevu, to u prvom redu crkve. Pohodio je katoličku stolnu crkvu, pak pravoslavnu (starovercku) u kojoj je opazio, da će ju trebati popraviti. Pak je Vladar bio i u najljepšoj turskoj bogomolji, što se zove »Begova džamija«, uz koju je krasna grobnica Uraf Beg, a u silnom dvorištu česma od žive vode.

Kad je Kralj prolazio kroz stari trg (čaršiju) gdje Turci prodavaju po svom načinu u praprostim bazirima svoju raznu trgovinu, pratilo ga je uz kočiju na konjima jašući dvanajst begova od starih najuglednijih porodica bosanskih u bogatoj narodnoj plemićkoj nošnji.

U džamiji je veliki turski pop dao slovo, kako bismo rekli, propovedao je dakako hrvatski, a onda po tom koranu molio molitve za novoga vladara, kao negda za turskoga Sultana.

To se je naroda turske vjere silno došlo, jer je naš stari Vladar pohodio slušao turske molitve, svejedno kao da je u svojoj crkvi.

Vladar je dakako pregledao takodje vojničku paradu nedaleko od Sarajeva. Došao je onamo na bijelom konju i jašio, kao da ima polovicu godina manje. Generali sami čudili su se filavosti i kretanjima osamdesetogodišnjeg Vladara i kazivali, koji su ga viđevali prije, da na velikoj proljetnoj paradi u Beču već mnogo godina nije onako krepko i gibko jašio konja, kako ovog puta u Sarajevu.

Muhamedovsko plemstvo, ono negdašnje junačko hrvatsko pleme »od koga i junaka, od britke sablje i teškog buzdovana« bilo je upravo oduševljeno videć starca novog vladara od Bosne, kako bijelcu uzde steže. Toga se je onom narodu i htjelo.

Iz Sarajeva putovao je Cesar željeznicom na Mostar glavni grad Hercegovine, preko divne Ivan-planine.

Pozdravljan na više mjesta putem, boravio je jedan dan u Mostaru, gdje je opeta primio posebna poklonstva od one zemlje.

Hercegovina je ovom prilikom, kao i već godine 1875. prije okupacije, pokazala tižlje hrvatstvo zemlje, nego li Bosna, gdje se je osobito u Sarajevu već naselilo svakojakog tudjinstva.

Javljaju iz Vladarevog okoliša, da se čuti posve zdrav i čil i dobre brsti i veće zadovoljan, što je mogao ispuniti svoju želju i vladarsku dužnost, kojom je zadužio u velike pučanstvo Bosne i Hercegovine.

Večeras, subotu, okolo 8 ura ima, po programu, Cesar i Kralj biti natrag već u Beču.

Tamo, da će mu se narodoviti za sretan povratak cijelo općinsko zastupstvo, a na čelu mu načelnik glavnoga i prestonoga grada Beča.

Dvije skupštine.

Sutra će se u našem Cresu obdržavati godišnja glavna skupština Društva sv. Ćirila i Metoda, a prošle se je nedjelje obdržavala u slovenskoj Gorici skupština zlorenite »Lege Nazionale«. Obje su skupštine od velikog zamašaja za život i razvitak obih plemena, koja žive na obalama Jadranskog mora, latinskog i slavonskog,

iz djelovanja obih društava zrcali se kulturni rad obiju narodnosti.

Godišnje skupštine ovih društva, koja svojim djelom obizjavaju cijeli jedan narod, postale su po svuda neka vrst narodnog blagdana. Za austrijskog je Talijana dan skupštine »Lege Nazionale« dan slavlja, svaki ga rado očekuje, i ne žali ni truda ni troška da se onaj dan nađe na okupu, da čuje iz ustiju svojih vođa izvještaj o djelovanju svoje »Lege«, i da primi nove upute za svoj daljni rad u borbi proti svojim susjedima, Hrvatima i Slovencima Primorja.

»Lege Nazionale« imade jedinu skoro svrhu, da odnaruđuje našu hrvatsku i slovensku djecu u Istri, Trstu, Gorici i Dalmaciji, pa izvješće o njezinom djelovanju kroz prošlu godinu, dolazi nam baš u zgodan čas, da ga uz pomoćno pripodobi se izvještajem kojeg će nam sutra dati naša Družba, te nam poštovanost naših susjeda Talijana, bude poticalom na daljnji i veći rad za našu milu Družbu.

Ova glavna legina skupština, dvanaesta po redu, obdržavala se je ove godine u Gorici, valjda zato, da se učvrsti onomanoj talijanskoj posjed, jer i Gorica je grad kao i mnogi drugi, koji je zaokružen slavenskim obrubom, koji se sve više stiska, kod posvema ne stisne i sam grad. Iz Trsta pošao je tamo posebni vlak, sa preko hiljadu izletnika, a i sa drugih strana okupilo se mnoštvo učestnika.

Iz izvještaja društvene uprave razabire se, da je god. 1909. bilo dohodaka u Jadranskom odsjeku K 212.140:26 (napram K 191.935:42 godine prije), u tridentinskom odsjeku K 97.943:51 napram istom iznosu godine 1908., a u dalmatinskim skupštinama K 112.202:82 (napram K 107.631:64 godinu prije).

Izdataka je bilo u Jadranskom odsjeku K 167.567:79, tridentinskom K 82.814:06, u dalmatinskim odsjecima ukupno K 347.409:95, napram K 304.244:56 god. 1908.

Društvena imovina jadranskog odsjeka iznosi K 513.792:36 tridentinskog odsjeka K 145.559:62, a dalmatinskih skupina K 290.931:54, ukupno dakle K 950.283:52 (napram K 875.491:81 godine 1908).

Broj članova, koji je godine 1908. iznosio 34.430 porasao je svršetkom godine 1909. na 36.193, a od toga otpada na jadranski odsjek (Trst, Istria, Gorica) 21.121 Talijanske obćine doprinijeli stanovite svote godišnje, od kojih traćanska obćina 5000 K na godinu. Od prodaje žigica unovčeno je kroz dvije godine 16.000 K čista dobitka, a pošto se je bojati uvedenoj monopolu na žigice utanačeni su ugovori sa nekom tvornicom štearinka i sa nekom tvornicom cigaretnog papira. Od društvenih maraka unovčeno je kroz zadnje dvije godine 15.000 K.

Značajno je, da su se dvie Legioe škole u Istri morale zatvoriti radi slaba pohađanja. U Trstu, u predgrađu sv. Jakova podignuto je na poboljšanje odvjetnog slovenskog elementa pitomilke za djecu s troškovima od 110.000 K i 12.000 K za uzdržavanje na godinu.

U Jadranskom odsjeku Lega održava 23 pučke škole, dječjih zavoda 21, večernjih škola 24, škola za analifabete 4. Predsjednik dr. Pitteri govorio je na dugo, kako »Lege Nazionale« nema nego defenzivnu zadaću i neće da nikome ništa

otima. Izvjestitelj za Dalmaciju dr. Šmerkinč iz Korčule, bio je naprotiv agresivan i napadao u svom govoru Hrvate u Dalmaciji.

Vriedi svakako spomenuti, da se je imovina »Lege Nazionale« u Dalmaciji kroz ove dvie godine povećala za 73.677 i 85 para. Sam Zadar je 1908. i 1909. doprinio K 106.293:51, a kako je poznato, Zadar sa svim Hrvatima i Srbima u njemu broji 13.000 stanovnika. Za zadnjih poklada sakupljeno je na plesovima 44.000 K od česa je sam Spjelj jedne pokladne noći sakupio K 14.000.

U autentično vrelu tiš doprinosa ne ćemo da sumnjamo. Lega se je u Dalmaciji najviše obrušala u Zadru, gdje održava četiri dječja vrtića, jednu pučku školu (u Arbanasima) i jedan pripralni tečaj za srednje škole. U pokrajini održava 3 pučke škole.

Prihvaćene su još rezolucije za talijansko sveučilište u Trstu i za odstranjenje slovenskog učiteljskja iz Gorice.

Već danas možemo stalnoću utvrditi, da se sutra naša Družba, neće moći pohvaliti takvim brojkami njezin je rad puno skromniji nego li jedin.

Nu, o toje budući put.

VIJESTI.

Javna skupština.

Večeras u 8 sati sazivlje N. R. O. javnu skupštinu Srednjskog radništva radi izbora u bolničarstvo blagajnu civilnih radnika zaposlenih kod mornarice. Pošto nas od izbora dieli samo nekoliko dana, to pozivamo sve naše radnike iz arsenala i bauamta, da brojni dođu na skupštinu, da se može sve na vrijeme urediti.

Sutra svi u Cres.

Sutra u jutro u 8 sati odobni parobrod društva Dalmacija »Vila« ukrenuti će putovati Hrvate da ih preveze preko mora u Cres. Ne dugo čine da će se pučki građanski odazvati mnogobrojnim pozivu naše Društvene Podružnice i pokazati, kako u njima uvijek vrlje ljubav za narod i za Družbu.

Talijani neće da izmisljenim vještama prevaraju ljude, da je Cres posvema talijanski grad, da je naša naša skupština naše Društve izavljaju tamošnjih Talijana. Pozivlju zadarske bersaglieri i pučke knigiere, da u Trstu i u Istri, u pomoć cresoje braći, da ih brane od napadača.

Svoj ovaj planirali »Giornale« i »Pleto« jedina je svrha, pritišak na vladu, ne bi li ova zabranila, da se sutra drži skupština u Cresu ili da zabrani harem naših ljude, koje se druge strane, da zavede naše ljude, ne bi li se koji pobojao eventualnih izgreda, te u nedjelju ostao kod kuće.

U talijanskom dielu našeg lista odgovorili smo, da sve neke naše istarskih Talijana, našim narodu stavljamo pak na srec, da se baš na prkos ovih talijanskih provokacija, odazove se brojnije da i ovom zgodom, kao što smo i god. 1907. u Puli.

Pokažimo talijanima da mi nismo kukavice, da se ne bojimo njihovih grožnja. Naše mirno i dostojanstveno ponašanje, neka potiči naše susjede Talijane da nas ne bahari, već da smo kulturno puno napredniji od njih samih.

Hrvati i Slaveni grada Pute autu svi u Cres. Nitko da ne uzma.

Do vidova na parobrodu.

Skupština N. R. O. u Trstu.

Sutra se održava u Trstu izvanredna glavna skupština N. R. O., koja ima osobito važnost, jer mora da postavi temelje daljnjem razvoju N. R. O. Na istoj se

ima raspraviti organizacijski statut, koji postavlja N. R. O. na druge osnove po deljivju upravnu od strukovne organizacije. Nadalje moraju se promijeniti prema tome i pravila. »Podporni Fond«, koji do sada nije bio jedinstven ima se urediti jedinstveno. Na českom narodnom radničtvu mora se urediti odnos, po kojem naša N. R. O. stupa u isti doticaj i svezu sa moćnim organizacijama bratskog naroda. Ako još spomenemo, da je na dnevnem redu osnutak radničke štamparije i posumnice nijemo još izrekli dnevnog reda.

Mislimo, da ne trebamo iziti od kolike je važnosti sutrašnja skupština, jer će svatko iz samog dnevnog reda upoznati, da se tu radi o temeljima na kojima se ima dalje razvijati N. R. O.

Zato želimo skupštini najbolji uspjeh na korist izrađivanja i po internacionali izvršavanja našeg radništva.

Izlet u Stinjan.

U nedjelju, dne 12. tek. mj. priredjuje »I. Istar. Sokol« već toliko vremena za kazani izlet u Stinjan. Za jelo kao i za dobru kapljicu poskrbljeno je. Polazak iz Nar. Doma u 2½ sata po podne od kuda će također vožiti i omnibus. Potanji program bit će javljen još u subotu.

Plod njihovih sposobnosti.

U nekom socialističkom listu što izlazi u Splitu nalazimo u zadnjem broju dvije vijestice, koje se odnose na N. R. O., iz kojih obilje pružuje bies nad napredkom naše N. R. O., koji dovodja pisce tih notica da se, pokušaju u prđunom svijetu svoje prostote i lažljivosti.

Ne čemo zato s tim ljudima u polemiku niti odgovarati na produkte njihove duševne sposobnosti već čemo samo iztaknuti, pa isti pišu o našoj »N. R. O.« da ju većinom sačinjavaju bosanci i crnogorci, dotiču u N. R. O. nema ni jednog jedinog člana Bosanaca ili Crnogoraca. Naravno da prikrivaju svoju slabost i malen broj hoće da »istaknu«, da radništvo kod nas organizirano su sami bosanci i crnogorci, a domaći i vanjski, to je kod njih. No to su samo želje, koje će takve i ostati.

Sastanak u Stinjanu. — Osnutak predielnog odsjeka N. R. O.

N. R. O. potela je da u blizoj okolini osniva predielne odsjeka, da tako okupi oko sebe i radnike, koji stanuju van Pule i da ih privede organizaciji. Početak je bio učinjen sa osnutkom predielnog odsjeka na Velom Vrh, koji se je u ovo par mjeseci obistao razvio tako, da broji oko 100 članova. — Primjer Velog Vrh hoće sada da sliede i druga naša sela i zato je u nedjelju dne 20. svibaja bio sastanak u Stinjanu, koji je liepo uspio u svakom pogledu, premda su drugovi iz Pule nešto zakanili, te su se mnogi bili udaljili misleći, da neće doći.

Sastanak je otvorio drug Stahan ob razloživju njegovu svrhu i istaknuvju korist organizacije za radništvo u obće. Pri kazao im je svrhu i rad N. R. O. i pozvao prisutne, da i oni stupe u njezino kolo. Iza njega je drug Vitasović pozvao sve radnike u Stinjanu neke se ugledaju u primjer Velog Vrh, te neka i oni prionu na osnutak predielnog odsjeka, što će svima biti od velike koristi.

Zaključilo se je osnovati u Stinjanu predielni odsjek, u tu svrhu obdržavati će dne 12. juna u 3 sata po podne drugi sastanak. Svi prisutni, koji nijesu još bili članovi N. R. O. se upisale, a dalnje članove prima Grgo Mihajević u Stinjanu. Pozdravljamo odluku Stinjanaca i želimo im da podpuno uspiju u svjem namu preporučujući svim radnicima neka stupe u kolo N. R. O. Drugima pak iz okolice stavljamo za primjer Velog Vrh i okoline. Neka se u njih ugledaju i podumu potrebno za osnutak odsjeka i u njihovom mjestu.

Nove prostorije N. R. O.

Odkad se je N. R. O. preselila u nove prostorije, počeo je da se razvija življe društveni život, što do sada nije bilo moguće u starijima. Premda prostorije nijesu još uređene posvema, jedva se je uveo gas, a treba još raznih popravaka i uređenja namještaja i čitavice, to već sada opazamo na većer vrlo brojni posjet osoblju mladih članova.

Tamaraškin stot od 30 mladih gojenaca i članova napreduje dobro pod vrstnim ravnanjem kapelnika O. H. Vojtkića.

Kada budu proštorije podpuno uređene našamo se, da će članovi biti posve zadovoljni, jer će iste udovoljavati podpuno

svim sadašnjim potrebama N. R. O. Prostorije se nalaze u via Castropola br. 9.

Sastanak mladih arsenalskih radnika.

Za četvrtak dne 9. lipnja sazvala je N. R. O. sastanak mladih arsenalskih radnika, koji ima biti početak mladenacke skupine N. R. O.

Obzirom na važnost, što ju omladina, a na vlasito radnica ima za razviti i život svoju ustanova preporučamo članovima, da živo agitiraju za taj sastanak mladje pak drugove opominjemo, da vrše svoju dužnost i uporete sve drugove na taj sastanak.

Sastanak će se obdržavati u dvorani »Narodnog Doma« u 8 sati večer.

Dojdjuć broj »Omnibus« izaci će u subotu 11. juna.

PARTE ITALIANA.

I saltimbanchi.

La paura è il diavolo, dice il nostro popolo. Ma per produrre effetti immensamente ridicoli, bisogna che la paura entri nell'italiano. Così per esempio dal campo di battaglia di Adua i baldi soldati italiani percorsero in fuga 72 chilometri in 12 ore, ottenendo il record della celerità nel fuggire davanti al nemico. Sarà forse perciò che in tutti i luoghi istriani, ove gli italiani sono anche in cinque, si istituiscono società di »corridori« per uniformarsi in tutto e per tutto ai prodi fratelli al di là dell'amaro Adriatico.

La paura dunque è il diavolo e la paura ha dettato ai nostri conservatori di antichità tutte le ridicolaggini espletatorie nell'occasione dell'annuale congresso della nostra »Družba« a Cherso.

Vediamo:

Lunedì scorso il corrispondente da Cherso del »Piccolo«, cui il nostro congresso venne come la manna dal cielo, perché il »Piccolo« gli paga a ro centesimi ogni riga stampata — trasmise al proprio giornale una corrispondenza, ove, per intimorire i soci, si parla aver il Municipio »veneto« di Cherso telegrafato alle autorità (anche l'Austria è buona in tempi cattivi) di proibire il divieto attentato a quella terra italiana (Bum!) Il forte »Giornaleto di Pola« sa invece da fonte autentica che tale telegramma fu mandato appena ierialto.

Il piccoliano scrive aver gli osti ed esercenti di Cherso deciso di chiudere Domenica i locali temendo danni dalle orde barbare. Noi invece abbiamo ricevuto da parecchi osti di Cherso offerte di desinare nei loro locali.

Il piccoliano minaccia che »la cittadinanza« di Cherso reagirà con tutte le forze contro la »provocazione«, e a noi è noto invece che il corrispondente stesso del »Piccolo«, forestiere a Cherso, si era rivolto al barba Chersich della Giunta per istruzioni sul da farsi, e che il barba Kerić gli scrisse: »ste boni per non ciapar legnade«.

Il »Giornaleto« sa che a Pola si è costituito un comitato »giovani« per organizzare Domenica una gita a Cherso; domani si pubblicheranno avvisi particolari e si fiseranno prezzi di passaggio temissimi. (Non si viaggerà più a spese del Comune, no!). Noi invece sappiamo che perfino per la gita di domani alla »grande esposizione« a stento si raccolgono le 1400 corone — prezzo di nolegio del battello — e che anzi un esimio patriottico cacciò brutalmente due »giovani mazziniani« che vennero da lui piccioccare a tale scopo, e ciò per il motivo, che la sua robà mandata alla grande esposizione andò perduta non si sa né dove ne come.

Vengono infine i Lussignani che vollero con una gita »portare la parola di conforto« ai fratelli di Cherso minacciati. Ma, pegolo, il Capitano, sempre secondo il »Giornaleto«, proibì la gita, alla quale,

sia detto in secreto, nessuno del resto pensò. »Ovvero, vi sarà dai Lussigni una gita ma quella sarà dei nostri.

E così?

E così i poveri veneti Chersini resteranno esposti alle falgie irruenti, senza aiuto e senza conforto. Col cuore angoscioso e trepitante, gli italiani di Lussin (Vidulich, Nikolic, Picinic e Budinic) attendano domani notte telegrammi da Cherso per piangere i fratelli italiani di Cherso (Sablil, Bajčić e Golubich), infilzati sulle lance croate e bruciacati vivi.

Trema, Israel, la tua ora è suonata! Addio veneta grandezza, addio monumenti dell'italica gloria, addio sangue delicato!

Dove il Croato poggia il piede, non accresce più cosa!

Ma! Sì, avete ragione, caro prete, Nel momento della vittoria bisogna essere generosi. Io nome di Dio, perdoneremo loro anche questa volta. Possano i figli della grande nazione cibare noi selvaggi col pane della civiltà latina ancora qualche anno. E nutrire i nostri poveri kopaci. E vivere alle spalle del nostro buon popolo. Noi perdoneremo loro anche per la ragione che migliaia di Croati non vogliono mettere le mani sopra dieci italiani di Cherso. Simili prodezze la lasciamo agli italiani.

Un telegramma.

Dopo che il »Giornaleto« andò in macchina gli pervenne un telegramma di stringente urgenza ed attualità, che esso purtroppo non poté pubblicare più. La redazione si è perciò rivolta a noi colla preghiera di stamparlo e noi, in omaggio ai sacri doveri di collegialità giornalistica, lo facciamo volentieri.

Eccolo:

Trappani in Stinlia 2 giugno, urgente: »Questa Società »Garibaldi« convocò un comizio di protesta e, fra frenetiche ovazioni accolse all'unanimità la proposta del deputato Nasi di intraprendere domani una gita alla volta di Cherso col pinoccolo »Marco Gratico«, per portare la parola di conforto ai fratelli minacciati dall'evasione barbara. Senonché il Capitano di Lussin proibì la gita. Nasi protestò con un vibrato marconigramma, Barzilai interpellò a Montecitorio.

Delegato Descovich.

DEUTSCHER TEIL.

Für Diejenigen die etwas haben.

Das Defizit des Staates und der Länder.

Unter dem Titel »Die Information« erscheint in Wien seit Jahren eine tägliche Kritik unserer politischen, nationalen und sozialen Verhältnisse. Der jetzige Eigentümer und Herausgeber, Herr Angelo v. Eisner-Eisenhof, hat das Blatt, welches als private Mitteilungen für Zeitungen, Gesandtschaften, Konsulate, »Politiker und Financiers« unter bewährter Leitung des Chefredakteurs Felix Graf herausgegeben wird, zu grosser Bedeutung gebracht.

Wir werden hier und da, soweit es unsere lokalen Verhältnisse gestatten, der »Information« das Wichtigste entnehmen. Heute gestatten wir uns den Nachdruck des in der Nr. 58 vom 1. Juni gebrachten Aufsatzes über die finanzielle Lage des Staates und der Länder zu bringen:

Es heisst da:

»Herr v. Bilinski hat im Finanzausschuss ernste Worte gesprochen. Man sagt er habe Grau in Grau gemalt. Tat er das, so war es zu wenig; er hätte Schwarz in Schwarz malen sollen. Denn die Finanzlage ist wahrhaftig recht traurig. Das Defizit des laufenden Jahres über 70 Millionen, dazu eine bevorstehende Steigerung des Budgets um wenigstens 150 Millionen jährlich (ohne die Sozialversicherung) und einmalige Ausgaben für Heer und Flotte von denen gewiss zirka 300 Millionen auf Österreich entfallen werden. Und dazu die Finanzen fast sämtlicher Länder schwer haviert, Böhmen und Mähren fast bankrott! Wenn man da, nicht ernste Worte sprechen soll, wann

den? Herr v. Bilinski hat die heutige Pflicht, den Parlamentariern die Wahrheit zu sagen. Ob er das Wort von einer »Katastrophe« gesprochen hat, wissen wir nicht, aber Tatsache ist, dass, wenn man sich nicht entschliesst Opfer zu bringen, wir einer Katastrophe entgehen gehen. Man muss den Mut haben, an den Finanzplan heranzutreten und vorläufig die »kleine Kur« vorzunehmen. Die grosse Radikalkur mag auf den Herbst verschoben werden, aber im übrigen muss schon jetzt etwas getan werden. Man darf das Elend nicht zu hohen Jahren kommen lassen.«

»Von einem führenden Parlamentarier. Finanzminister Dr. v. Bilinski ist in seiner jüngsten Rede im Finanzausschuss mit kraftvoller Entscheidung vor seinen Finanzplan getreten, er gab dem Parlamente eine hochinteressante Aufklärung über das approximative Erfordernis für die Angestaltung des Heeres und der Marine, er erklärte ferner färlisch, dass die derzeitigen Lücken im Budget angesichts der grossen Kreditbedürfnisse der gemeinsamen Ministerien nicht durch eine neue Anleihe sondern nur durch neue Steuern ausgefüllt werden müssen. Im heurigen Jahre wird sich ein Akkord zwischen Einnahmen und Ausgaben wohl noch dürftig herstellen lassen, aber im nächsten Jahre ist eine ernste folgeschwere Situation unvermeidlich, wenn dem Staate keine neue Einnahmsquellen erschlossen werden. Leider hat die sehr eindrucksvolle und wahrheitsgetreue Rede des Finanzministers die Wirkung auf den sich in theoretischen Erörterungen zersplitterten Finanzausschuss verfehlt und die lediglich aus dem Grunde, weil die Sozialdemokraten gegen jeden Finanzplan und jede Erhöhung der indirekten Steuern Sturm laufen und die bürgerlichen Parteien nicht den Mut aufbringen, denn ihre Interessen repräsentierenden Staat aus seiner Verlegenheit zu reisen. Dabei könnten die bürgerlichen Parteien sich sehr leicht auf einen Finanzplan verständigen, wenn sie zwischen diesem und der Spezialversicherung ein Junktim herstellen und dadurch der Einführung bzw. Erhöhung von Verbrauchssteuern den antisozialen Charakter rauben. Es liegt also evident zutage, dass sich der Finanzminister keineswegs auf seine Vorschläge, sondern nur auf eine bestimmte Einnahme kapriziert, und wenn die Parteien in stande sind, einen neuen vernünftigen der wirtschaftlichen Entwicklung nicht feindlichen Finanzplan zu konstruieren, dann wird Herr von Bilinski die ihm unterbreiteten Vorschläge sicherlich nicht rundweg ablehnen. Angesichts der jetzigen Finanzlage des Staates sind aber Problemabschereien und tiefgründiges Spintisieren nicht am Platze und auch mit Anregungen die einen vollständigen Umbau unserer Steuergesetzgebung gipfeln aber deren finanzieller Effekt inkomensurabel ist, ist dem Staate auch wenig geholfen. Wie die Dinge aber derzeit liegen, ist kaum anzunehmen, dass dem Schosse des Finanzausschusses ein greifbarer fester Gedanke entsteigt, und darum dürfte wohl der Finanzplan bis zum Herbst rückgestellt werden. Inzwischen wird die Regierung die Verständigung zwischen Deutschen und Tschechen und die Plottwerdung des böhmischen Landtages betreiben und sollte ein nationaler Waffenstillstand erzielt werden können, dann werden vielleicht bürgerliche Parteien vor dem Terrorismus der Sozialdemokratie nicht mehr die Flucht ergreifen, sondern ihm ein ernstes und nachdrückliches Paroli bieten. Diese zarte, schwache Hoffnung ist heute der ganze Trost unserer Finanzverwaltung.

Vlastnik i izdavač: Tiskara LAGINJA I. DB.

Odgovorni urednik: Jerko Makulec.

Dr. L. NOVAK
specijalista za porođaje
i ženske bolesti.

Ordinira od 3-4

Via S. Policarpo 1.

H. O. VOGRIČ
KAPELNIK

PULA
Via Barbacani, 5 II.
Područje glasovir i pjevanje privatno

Vendesi un fondo in via
Medolino vis-à-vis delle
baracche Rismondo.

Rivolgersi all'

Antonio Udovičić
via Giosuè Carducci 59.

PRODAJE SE gradjevno
zemljište, vlastništvo
„Družbe sv. Cirila i
Metoda“ u via Emo.
Za potanje obavijesti popitati se
u pisarni Dr. M. Luginje.

VENDESI fondo per fab-
brica di proprietà della
Società dei ss. Cirillo e
Metodio, sito in v. Emo.
Per schiarimenti rivolgersi allo
Studio dell'avv. Dr. M. Luginja.

**PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA**

Via Campo Marzio br. 5

PODRUŽNICA

Via Lissa broj 37

Telefona broj 53.

**Prodaja
svježeg kruha
3 puta na dan.**

**Otvorenje vrta
HOTEL BELVEDERE**

Podpisani uslohotuju se ovime javiti slavnj c. i. k. posadi i p. n. občinstvu,
da će u nedjelju dne 5. lipnja t. g. biti otvorenje vrta. U ljepoj hlad-
ovini i uz dobru podvorbu naci će cijenjeno občinstvo ugodni odmor.
Za mnogobrojni posjet molli, sa štovanjem

Alois Nitschmann.

**Garten-Eröffnung
HOTEL BELVEDERE**

Endgültigster erlaubt der k. u. k. Garnison und dem P. T. Publikum die
höfliche Anzeige zu machen, daß von Sonntag den 5. Juni der Garten
eröffnet wird und einen angenehmen Aufenthalt gewährt.
Um Zahlreichen Zuspruch bitten

Alois Nitschmann.

■ SVOJ K SVOMU! ■

**TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA i DR.**

■ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. ■

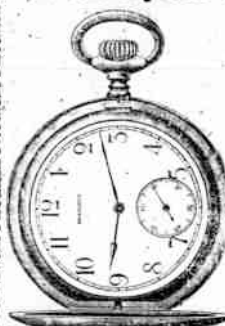
preporuča se za
tiskarske, knjigoveške
i galanterijske radnje.
Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalih

tiskalice i knjige za p. n. obćine, crkve,
škole i odvjetnike, posuđilnice i konsuma
družtva, trgovačke knjige, pisanke za
škole, kao i sve pisarake i risarake
potrebitine.

Prvo i najveće skladište ura i zlatne robe.

Jorgov pravi plosnati sat u kovnom oklopu . . . K. 9.-
Fini kovni sat s lancem . . . 6.-
Pravi srebrni remontoir sat s kamenima i lancem . . . 11.-
s dvostrukim poklopcem, osobito čvrst s lancem . . . 15.-
Pravi srebrni remontoir sat za gospođe, s kamenima . . . 10.-
dvostruki sa 3 srebrna poklopca . . . 14.-
Srebrna Tula Ankora remontoir sat, fini, sa 3 sre-
brna poklopca . . . 20.-
u plosnatom oklopu, sa finim kvincinskim broj-
kama, 15 rubina . . . 24.-
Pravi srebrni Ankora remontoir sat, 3 srebrna po-
klopca s kamenima . . . 16.-
Zlatni sat za gospođe od K 42.- naprijed.
„Omega“ vrlo točan sat u srebrnom oklopu . . . 34.-
Pravi 14 kar. zlatni remontoir sat za gospođe . . . 24.-
14 kar. zlatni vratni lanci s privjeskom . . . 16.-
K 18-20-30- i više.
14 kar. Lorgon-lancel 190 cm dugi . . . 48.-
60-70-80- i više.
14 kar. zlatni lanci anarukvice K 30-34-44-60.-
14 karat. zlatni lanci za gospođa K 32 40-50-60-80.

Posteno jamstvo.

ul. Sergia, 21. — K. JORGO - PULA — ul. Sergia, 21.

FILIP BARBALIĆ

PULA - Via Sissano, 3.

Preporuča svoje
solidno skladište
pokućtva.

Dodjite pa
ćete se
uvjeriti!

Raccomanda il suo
grande deposito
mobili.

Venite per
accer-
tarsene!

**NAJPRIKLADNIJI DAROVI
za krizmu i imendan!**

Imati dobro stari točan uru nije uvijek prika-
uđna. Ipak za one, koji trebaju točan uru, a
to je uz današnje prilike svaki koji praktično
živi, ima samo takovu vrijednost, koja je dugo
pouzdana. Hoće li se imati uru, nego li takvu
koja neće točno. D. bra i pouzdana ura čuva
od štete i neugodnosti, netreba se bojati da će
se nepotrežno vrijeme utaman potratiti. Rođstva
moći će se točno obilježavati.
Ako dakle trebate takovu uru, to vam se naj-
bolje preporučuje dobro poznata ura kao:
**ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA,
MOERIS i ORIGINAL ROSKOPF-PATENT**
od zlata, srebra, gikela i ocilni imade uvijek
veliki izbor na skladištu

LUDW. MALITZKY nasljednik
EMIL F. UNTERWEGER

Utemeljeno 1897. — PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje.
Veliki izbor svih drugih ura njuhale, budilica,
briljantne i opitne stvari, i p. trebitine za pušenje.
Pošto često mjenjam robu, to ne držim cijenku
dosta je kod naroda navesti vrst robe. Uz
dobro jamstvo i preporuku šaljem stvari na izbor.

Nagrajna diploma za vlastite proizvode

ANT. DOMINIS
Via Marianna 7 — PULA — Vlastita kuća.

Bogato skladište finog i jeftino maslinovog ulja na malo i veliko
te dalmatinskog i istarskog vina na veliko.

Trgovina specerajске i kolonijalne robe te slanih riba, ob-
ljubljenih među občinstvom u Puli i okolici.

PRODAJA NA MALO I VELIKO.

Glavno zeztupstvo **LASTILA** za cipele Družbe sv. Ćir. i Met.

Novi
fotografski
atelier
ERMINIO MIONI
ulica Sergia 67, III. kat.
Preuzima slikanje svakovrstnih skupina u i
izvan ateliera.
Poređava i umanjuje svaku vrst fotografija.
Preuzima izradbu fotografija za privjeske
i fotografija razglednica.
Podvorba brza, cene umjerene.

Slavenima grada i okolice
preporučamo našu krojačnicu
na
GLAVNOM TRGU, 6
(Piazza Foro Nr. 6)
koja je uvijek snabdivena
najmodernijom robom iz po-
najboljih tvornica sukna česke
i engleske.
Cijene su veoma umjerene,
a poslužba brza i solidna.
Ant. Klement, Pula
krojač.

GIACOMO ZUDICH
PULA
Via Giosuè Carducci, 57.
Najbolje
uredjena trgovina
željezne robe.
Veliko skladište
svakovrstnih
koža.
Najniže cijene.

ZVONIMIR TKALEC
PULA, via Siana, 25.
Glavno zastupstvo poznate
Volanijeve lužine, za pranje
Cijenike i rpute na zahtjev franko.

Koncesionirana mehanička radionica
B. ROBAK - Pula
Via Abbazia broj 25
a od 15. maja u
Via Giulia broj 5.

Preuzima uređenje podpunih kupaoica, pralionica
i kloseta, ugradnju plin-ko i električno svjetlo, vodo-
vode i električne zvonce.
Popravlja i preuzima namještaj motora na plin
i benzin te sve radnje sastavljanje u mehaničku
struku. — Nadalje drži **veliko skladište**
lusteri, mrožica i tuljaka za plin, električnih zvu-
naca, žarulja itd. itd.
Sastavlja i u hrvatskom, českom, njemačkom
i talijanskom jeziku.
Cijene umjerene.

Pekarna finog peciva
3 put svježije na dan
Matej Dekleva
Via Veterani broj 1
PODRUŽNICA: Via Ospedale broj 7.
Telefona broj 53.
Pendaja finog brašna iz prvih mlinova uz umjerene cijene.

Austrijska
trgovina robe za gospodu i gospodje
„OLD ENGLAND“
(vlastnica ANTONIJA AHNE)
PULA, Via Sergia br. 47.
Rubenine u svakoj cieni, za gospodu i gospodje, vunene robe, ru-
kavica u velikom izboru, toaletne i galanterijske robe, parfema i
sapuna, mahala, bluza za gospodje, doljih sukna (Japons) i pre-
gača, potrebe za odore, kravata za gospodu i gospodje, steznika,
kišobrana, galoša itd. itd.

Ustanovljena 1891.
Istarska Posujilnica u Puli
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dóm)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu
otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4 1/2 %
čisto bez ikakvog odbitka.

Najveće i jedino domaće skladište pokućstva
A. Žunić i dr. - Pula
via Giosuè Carducci, 10.
Vlastita brusiona mramora.
Tapetarska radionica.